

STRESZCZENIE ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

„DETERMINANTY WARTOŚCI DÓBR PUBLICZNYCH GENEROWANYCH PRZEZ ROLNICTWO”

Podstawową funkcją rolnictwa jest zapewnienie dostaw produktów żywnościowych, jednak rolnictwo spełnia również funkcje niekomercyjne, zapewniając dobra i usługi o charakterze publicznym. Argument ten jest często podnoszony w dyskusjach dotyczących wspierania rolnictwa ze środków publicznych. Społeczeństwo, szczególnie w rozwiniętych gospodarczo krajach Unii Europejskiej w coraz większym stopniu oczekuje od rolników, otrzymujących wsparcie finansowe ze środków Wspólnej Polityki Rolnej (WPR), większego udziału w generowaniu dóbr publicznych.

Badania, których wyniki prezentowane są w rozprawie umożliwiły poznanie oczekiwań społecznych w Polsce, a przede wszystkim rozpoznanie czynników, które wpływają na preferencje konsumentów dotyczące najważniejszych dóbr publicznych generowanych przez rolnictwo. Celem głównym pracy było określenie determinant kształtujących wartość dóbr publicznych generowanych przez rolnictwo w Polsce. Do pozyskania danych empirycznych i ustalenia wartości wybranych dóbr publicznych wykorzystano metodę wyceny warunkowej (Contingent Valuation Method - CVM), określając w jednym badaniu wartość kliku wybranych dóbr publicznych. W pracy uwzględniono dobra publiczne o charakterze środowiskowym (krajobraz rolniczy, bioróżnorodność użytków rolnych (UR), jakość i dostępność wód oraz funkcjonalność gleb) oraz społecznym (żywność obszarów wiejskich, dobrostan zwierząt). Badania przeprowadzono na reprezentatywnej grupie 500 dorosłych mieszkańców Polski.

Stwierdzono, że dobra publiczne generowane przez rolnictwo mają dla mieszkańców Polski wartość na poziomie ponad 6 miliardów zł rocznie, co jest wartością nieco niższą od przeznaczanych co roku w ramach WPR środków wspierających ich tworzenie. Sporządzono hierarchię badanych dóbr wskazując na szczególne znaczenie jakości i dostępności wód oraz dobrostanu zwierząt we wszystkich badanych grupach respondentów. Wykorzystując modele tobitowe zbadano determinanty wpływające na wartość dóbr publicznych generowanych przez rolnictwo. Potwierdzono pozytywną zależność pomiędzy wysokością dochodu osobistego respondentów. Nie udało się natomiast znaleźć zależności pomiędzy wartością badanych dóbr publicznych a wiekiem czy płcią. Natomiast wskazano nowe, dotychczas nie wymieniane w literaturze determinanty wartości dóbr publicznych generowanych przez rolnictwo takie jak zainteresowanie sportem, korzystanie z Internetu oraz miejsce pochodzenia (miasto/wieś).

Słowa kluczowe: dobra publiczne, wartość, determinanta, rolnictwo, model tobitowy